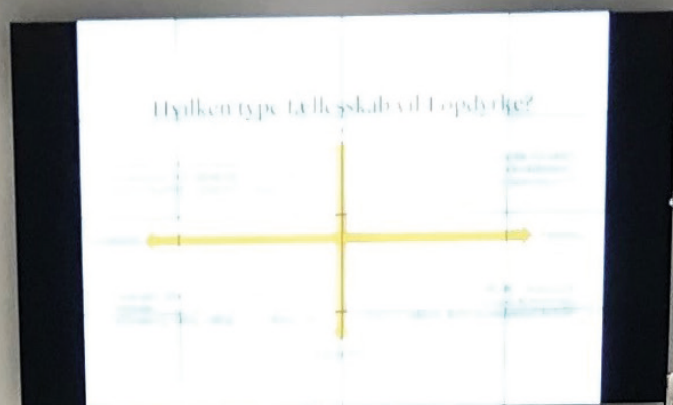

Albertslund Kommune

Evaluering af
Borgersamling om
fremtidens Albertslund 2020

Denne evaluering er udarbejdet i 2021 af Netværkssekretariatet i Albertslund Kommune.

Opsætning og grafik er lavet af Thea Overby Hansen, Albertslund Kommune.

For fotorettigheder eller spørgsmål, kontakt spl@albertslund.dk.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
1.1 Metode	4
1.2 Sådan læses evalueringen	5
2. Evalueringen af borgersamlingen kort fortalt	5
3. Målopfyldelse og resultater	6
3.1 Medlemmernes perspektiv	6
3.2 Ekspertgruppens persektiv	6
3.3 Opsamling	6
4. Deltagelse, læring og involvering	7
4.1 Medlemmernes perspektiv	7
4.2 Ekspertgruppens perspektiv	9
4.3 Opsamling	9
5. Metode og proces	10
5.1 Medlemmernes perspektiv	10
5.2 Ekspertgruppens perspektiv	11
6. Konklusion og afrunding	12

1. Indledning

I august 2020 indledte medlemmerne af Albertslunds første borgersamling deres arbejde. Hen over efteråret arbejdede de med det spørgsmål, kommunalbestyrelsen med beslutningen af den 10. marts 2020 havde stillet:

”Albertslund står foran en udvikling af byen, som skaber mulighed for op mod 10.000 nye borgere over de næste 10 år. Vi ønsker borgersamlingens hjælp til at forestille os, hvordan et fremtidigt Albertslund skal se ud – hvad skal der til for at bevare og skabe nye stærke fællesskaber?”

Borgersamlingen om fremtidens Albertslund afsluttede sit arbejde og præsenterede sine anbefalinger til kommunalbestyrelsen i december 2020. I juni 2021 vedtog kommunalbestyrelsen et svar til borgersamlingen med en ramme for det videre arbejde med borgersamlingens anbefalinger.

Det er første gang, Albertslund afholder en borgersamling. Samtidig er interessen for borgersamlinger stigende med stadig flere eksempler på både kommunalt og nationalt plan. Derfor er det vigtigt at evaluere initiativet, for at blive klogere på metodens demokratiske værdi og fremtidige potentiale.

1.1 Metode

Evalueringen af borgersamlingen om fremtidens Albertslund er baseret på feedback indhentet fra borgersamlingens medlemmer samt borgersamlingens ekspertgruppe¹.

Borgersamlingens medlemmer modtog to spørgeskemaer – ét i forløbets indledende fase og ét i den afsluttende fase. 26 ud af 36 gennemførte hele det første spørgeskema (herefter S1), mens 21 medlemmer

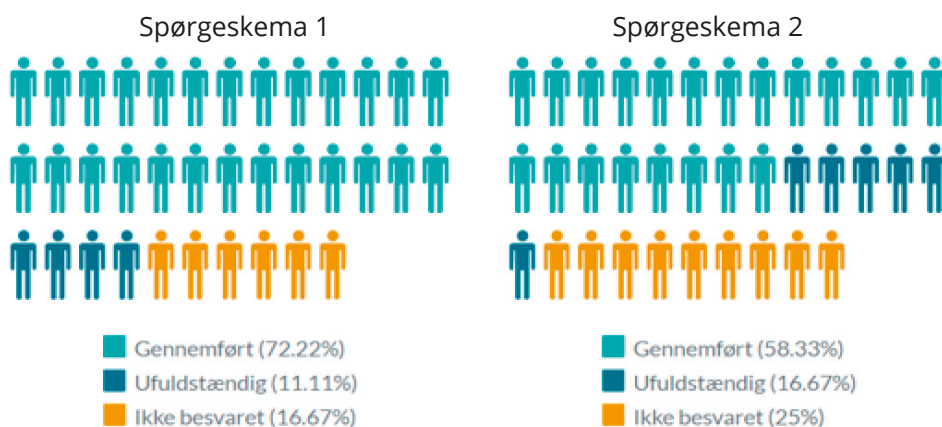
gennemførte det opfølgende spørgeskema (herefter S2). Metodemæssigt er det værd at være opmærksom på, at det lavere antal respondenter i S2 kan give anledning til fejltolkninger i eventuelle procentuelle ændringer mellem hhv. S1 og S2. For at minimere denne risiko, vil sammenligningerne mellem S1 og S2 både fremgå i absolutte tal og procent.

De samlede besvarelser fra S1 og S2 kan findes i hhv. bilag 1 og 2.

Udover S1 og S2 blev medlemmerne inviteret til at deltage i et opfølgende kvalitativt interview, for at tilføje nuancer til den samlede evaluering. Seks informanter som videst muligt afspejlede fordelingen på uddannelse, køn og alder i borgersamlingen blev interviewet. Interviewguiden til de kvalitative interviews findes i bilag 3.

Feedback fra borgersamlingens ekspertgruppe blev indsamlet gennem et evalueringsmøde. Ekspertgruppen havde i deres evaluering fokus på borgersamlingen som involveringsmetode, der adskiller sig fra andre processer. Borgersamlingens ekspertgruppe bestod af en gruppe uvildige fagpersoner, der bidrog til vidensopbygning, med henblik på at klæde borgersamlingens medlemmer på til deres opgave. Ekspertgruppen bestod af Esben Danielsen, direktør for Lokale og Anlægsfonden, Svend Erik Rolandsen, Byplanlægger og Partner i CFBO, Birgitte Svarre, leder af Gehl Cities-team, Nadja Pass, rektor for Samtiden Akademi, samt Elisabeth Gadegaard Wolstrup, daværende direktør for By, Kultur, Miljø & Beskæftigelse i Albertslund Kommune. Et referat af ekspertgruppens evalueringsmøde kan findes i bilag 4.

Så mange medlemmer svarede på spørgeskemaundersøgelsen

¹Der er tale om en intern evaluering, gennemført af forvaltningen med henblik på at skabe indsigt i ekspertgruppens og borgersamlingens perspektiv på processen, resultaterne og læringen.

1.2 Sådan læses evalueringen

Selve evalueringen følger en struktur, der tager udgangspunkt i tre evalueringsdimensioner:

Kapitel 3: Målopfyldelse & Resultater fokuserer på, hvorvidt borgersamlingen svarede tilfredsstillende på spørgsmålet fra kommunalbestyrelsen, om spørgsmålet var det rette, og om medlemmerne var tilfredse med arbejdet.

Kapitel 4: Læring, Deltagelse & Involvering fokuserer på, hvad medlemmerne lærte, om de er blevet motiveret til i højere grad at deltage i det lokale demokrati, og om deres holdning til byudviklingen har ændret sig.

Kapitel 5: Metode & Proces fokuserer på borgersamlingen som involveringsmetode, herunder hvad der fungerede godt og hvad der skal justeres fremadrettet.

I de kommende kapitler sammenholdes centrale svar fra S1 og S2 samt citater eller sammenskriv fra de kvalitative interviews for at belyse de tre evalueringsdimensioner. Kapitlerne er struktureret i hhv. medlemmernes perspektiv og ekspertgruppens perspektiv på dimensionen. Umiddelbart herunder følger indledningsvis en kort sammenfatning af evalueringens vigtigste læringspunkter.

2. Evalueringen af borgersamlingen kort fortalt

Målopfyldelse og resultat

Borgersamlingens anbefalinger kan ses som det konkrete, umiddelbare resultat af borgersamlingens arbejde. De opfattes af borgersamlingens medlemmer og ekspertgruppen som almengyldige, bredt favnende forslag, der kan bidrage til en sammenhængende plan for udviklingen af byen. Samtidig giver medlemmerne stafetten videre til politikere og ansatte i kommunen med håb og forventninger om, at anbefalingerne kan være med til at skabe et reelt fundament for fremtidens Albertslund.

Læring, deltagelse og involvering

Borgersamlingen bliver af ekspertgruppen beskrevet som en borgerskole i den forstand, at medlemmerne har formået at udforme anbefalinger med få egeninteresser og et helhedsorienteret, dybdegående perspektiv på byens fremtid. Medlemmerne udtrykker desuden at de med borgersamlingen er blevet givet en mulighed for at engagere sig og blive hørt af kommunalbestyrelsen såvel som Albertslunds kommunes

medarbejdere. Samtidig bemærker flere medlemmer, at borgersamlingen har været med til at give dem et større indblik i og mod på at deltage i det lokale demokrati i fremtiden. Dermed tyder det på, at borgersamlingen har haft en mobiliserende kraft, og flere af medlemmerne har efterfølgende deltaget i andre initiativer, blandt andet i Tryghedstænk tanken og som procesværter ved borgersamlinger uden for Albertslund.

Metode og proces

Albertslund Kommune har i samarbejde med We Do Democracy været med til at forme en international velafprøvet borgerinvolveringsmetode til en dansk, kommunal kontekst – og det midt i en global pandemi. Ekspertgruppens evaluering peger på, at denne metode – på trods af udfordringer og behov for finjusteringer – kan inspirere andre og forhåbentligt lede til mere ambitiøs og modig borgerinvolvering i fremtiden.

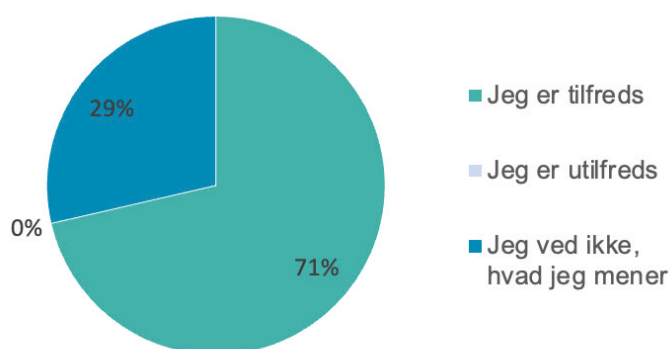
3. Målopfyldelse og resultater

Dette kapitel fokuserer på, hvorvidt borgersamlingen besvarede spørgsmålet fra kommunalbestyrelsen, om spørgsmålet var det rette, og om medlemmerne er tilfredse med arbejdet.

3.1. Medlemmernes perspektiv

Borgersamlingens medlemmer blev i S1 og S2 spurgt om relevansen af kommunalbestyrelsens spørgsmål. I S1 svarede 14 (54 %) at spørgsmålet var relevant. Dette tal var steget til 15 (71 %) i S2². I S2 uddybes vurderingen af flere medlemmer, der blandt andet bemærker, at det er relevant at involvere borgere til at besvare spørgsmål af det omfang og kompleksitet³.

Derudover blev medlemmerne i S2 spurgt ind til deres syn på de færdige anbefalinger. 15 (71%) af de adspurgte er tilfredse med anbefalingerne. Seks (29%) udtrykker, at de er i tvivl om deres syn på de færdige anbefalinger.

Figur 1. Medlemmernes svar i S2 til spørgsmålet om, hvad deres syn på de færdige anbefalinger er. N=21

Tilfredshed med anbefalingen fremgår af besvarelsenerne i S2 og de kvalitative interviews, hvor begrundelserne blandt andet lyder på, at de færdige anbefalinger afspejler en overraskende høj grad af enighed blandt medlemmerne, og at anbefalingerne opfattes som tæt på almengyldige forslag, der favner bredt og kan bidrage til en sammenhængende plan for udviklingen af byen. For eksempel beskriver en interviewperson anbefalingerne som:

"(...) borgerønsker om helt almindelig, god, ordentlig, miljørigtig byudvikling. Alle de her plusord – som der er bred enighed om – understreger at det folkelige ønske ikke er grådighed i byudviklingen, men skønhed."

Det er værd at bemærke, at flere medlemmer i for-

længelse af spørgsmålet om, hvorvidt de er tilfredse, udtrykker en bekymring for, om anbefalingerne vil blive implementeret. En anden interviewperson beskriver en bekymring for, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne:

"(...) ikke har fantasi til at se det billede vi har haft. Men jeg har en forventning om, at de gør hvad de kan. Og hvis ikke, så må vi jo komme efter dem og sige at det ikke er i orden. I har bedt os om, at tegne et billede af Albertslund, og det er ikke det billede, I er i gang med at male."

Adspurgte om deres forventninger til anbefalingernes betydning for den kommende byudvikling svarer syv respondenter at de forventer, at anbefalingerne vil få "stor" betydning. Fem svarer "mellem" betydning, mens henholdsvis otte og tre svarer "lille" eller "ingen" betydning⁴. Samtidig har medlemmerne fokus på den værdi, borgersamlingen kan få for Albertslund. En tredje interviewperson mener for eksempel, at den aktive brug af anbefalingerne kan:

"(...) give en større samhørighed for hele byen, fremfor en samhørighed til det lille område man bor i. Det ville skabe god omtale blandt borgerne i Albertslund Kommune, at det har jeg faktisk været med til at skabe det her - og at der er nogle, der tager mig alvorligt."

3.2. Ekspertgruppens perspektiv

Ekspertgruppen vurderer borgersamlingens anbefalinger som dybdegående og mener at anbefalingerne formår at favne en kompleks problemstilling. Samtidig konstaterer ekspertgruppen, at det er tydeligt, at anbefalingerne er skrevet af borgerne selv. De fremhæver, at anbefalingerne rummer abstrakte og håndgribelige elementer, der signalerer en konstruktiv åbenhed for byens vækstplaner – en egenskab der ifølge ekspertgruppen er sjældent i borgerinddragelse, hvor der ofte ses en modstand mod byudvikling.

3.3. Opsamling

Medlemmernes feedback og ekspertgruppens evaluering viser en overordnet tilfredshed med borgersamlingens arbejde og deres svar på kommunalbestyrelsens spørgsmål. Samtidig ser denne tilfredshed fra medlemmernes side ud til at afhænge af, hvordan borgersamlingens anbefalinger bliver implementeret i kommunen, og om medlemmerne oplever at blive hørt af kommunalbestyrelsen og forvaltningen.

² Se side 7 i bilag 1 og side 10 i bilag 2

³ Se side 19f. i bilag 2

⁴ Se side 12 i bilag 2

4. Deltagelse, læring og involvering

Det følgende kapitel fokuserer på, hvad medlemmerne lærte, og om det at være med i borgersamlingen har givet dem større mod på at deltage i det lokale demokrati og eventuelt forandret deres indledende perspektiv på byudviklingen.

4.1. Medlemmernes perspektiv

I S2 blev medlemmerne spurgt ind til deres oplevelse af at deltage i borgersamlingen. 15 (71%) af respondenterne havde en god oplevelse, fem (24%) vurderede borgersamlingen som en blandet oplevelse, og én (5%) så tilbage på borgersamlingen som en dårlig oplevelse. En tilbagemelding, der går igen i S2⁵ og de kvalitative interviews er, at borgersamlingen har været med til at styrke fællesskabet blandt albertslundere, der normalt ikke har samme berøringsflade. En interviewperson formulerer værdien af borgersamlingen med ordene:

"I forhold til deltagelse har det største indtryk været, at deltagerne i mødet har været udtrukket. Ellers har jeg altid deltaget med andre inden for samme interessefællesskab, hvor man er mange med den samme sag. Men her har det jo været det brede udsnit. Og det var en kæmpe oplevelse at se, hvilken virkning det havde for samtalen at alle var repræsenteret. Det var stort.."

I spørgeskemaerne blev medlemmerne også spurgt ind til, hvordan de har det med at deltage og involvere sig på forskellige vis i det lokale demokrati, den offentlige samtale og andre fællesskaber⁶. Der ses en lille stigning i medlemmernes vurdering af, hvorvidt deres deltagelse i det lokale demokrati er vigtigt. I både S1 og S2 markerer 16 respondenter, at deres deltagelse er vigtig. I S1 vurderer 6 respondenter, at de som sådan er vigtige for lokaldemokratiet – i S2 er det tal 7 respondenter. Samtidig ses en interessant udvikling i respondenternes vurdering af, om de fø-

ler at kommunalpolitikere og ansatte i Albertslund Kommune er interesserede i at høre deres mening. Eksempelvis markerede 12 respondenter (46,2 %) helt eller delvis enig på udsagnet i S1 "Politikerne i kommunalbestyrelsen er interesserede i at høre min mening". I S2 var det steget til 15 respondenter (66,6 %).

I forlængelse heraf giver interviewpersonerne udtryk for, at de via borgersamlingen har fået et større indblik i det lokale demokrati, samt et større mod på at deltage i demokratiet eller igangsætte borgerinitiativer i fremtiden. Som to medlemmer eksempelvis formulerer det:

"Jeg har fået øjnene op for, at selvom jeg bare er lille mig, har det jeg mener stadig en betydning (...) Der er kommet et rum for, at det kan modne. Og der hvor jeg virkelig brænder for noget, vil jeg nok engagere mig på en anden måde, end hvad jeg ellers ville have gjort."

"(...) i forhold til det med demokratiet, får jeg helt sikkert blod på tanden. Jeg får lyst til at arbejde videre."

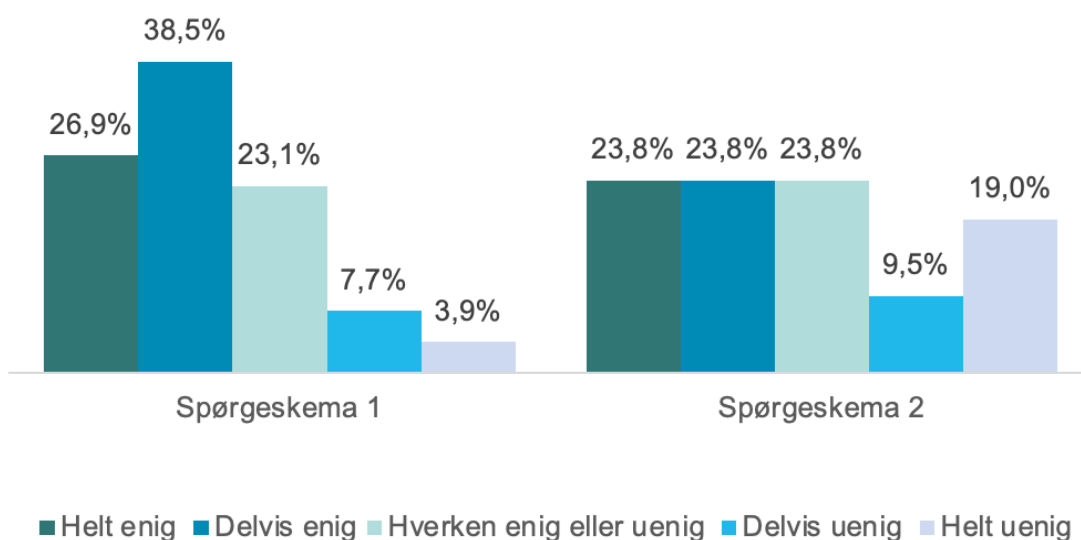
I S1 og S2 blev medlemmerne spurgt ind til deres holdning til byens udvikling. Til spørgsmålet om, hvad der er vigtigst, når byen udvikles for at få plads til mange nye boliger og borgere, er der i S1 såvel som S2 fokus på, at udvikling skal ske med en respekt for det nuværende Albertslund. I S2 har medlemmerne desuden fokus på borgerinvolvering og fællesskab, hvilket indikerer, at borgersamlingen i sig selv har medført et styrket fokus på engagement og fællesskab blandt medlemmerne.

⁵ Se side 20 i bilag 2

⁶ Se side 5 i bilag 1 og side 6 i bilag 2

I Figur 2 herunder kan man se, at godt 65 % (17 respondenter) udtrykte hel eller delvis bekymring for den kommende byudvikling i S1. Et tal, der faldt til lige under halvdelen af respondenterne i S2. Samtidig er andelen af medlemmer, der ikke eller kun delvist føler sig bekymret over den kommende byudvikling steget fra tre (11,6 %) i S1 til seks (28,5 %) i S2.

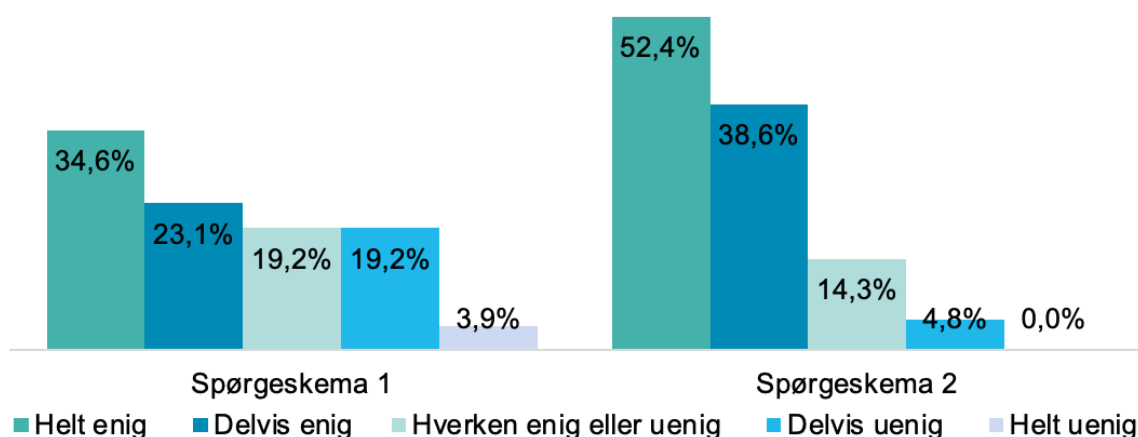
Det peger på, at deltagelsen i borgersamlingen, med graden af ny viden og en involvering i udviklingen af fremtidens Albertslund, har været med til at mindske bekymringen for byudviklingen blandt medlemmerne.

Figur 2. Medlemmernes svar på, om de er bekymret over den kommende byudvikling i hhv. S1 og S2. "Helt enig" henviser til høj bekymring, "helt uenig" henviser til lav bekymring. S1 N=26 . S2 N=22.

Figur 3 herunder viser en procentvis stigning i besvarelser der udtrykker, at den kommende byudvikling er en god idé. I absolutte tal er der tale om en udvikling fra 15 til 17 respondenter, der svarer hhv. helt eller delvist enig i spørgsmålet om, hvorvidt byudviklingen grundlæggende er en god idé.

Sammenligner man svarene i Figur 2 og Figur 3 ovenfor er det værd at bemærke, at selvom en del svarer, at de er bekymret for den kommende byudvikling (Figur 2), mener et flertal samtidig (Figur 3), at byudviklingen er en god idé. Det peger på, at bekymring ikke nødvendigvis er lig modvilje.

Figur 3. Medlemmernes svar i hhv. S1 og S2 på, om de mener, at den kommende byudvikling grundlæggende er en god idé. "Helt enig" henviser til at det ses som en god idé, "Helt uenig" at det er en grundlæggende dårlig idé. S1 N=26. S2 N=22.

5. Metode og proces

5.1. Medlemmernes perspektiv

Medlemmerne blev i spørgeskemaerne bedt om at tage stilling til hhv. deres forventninger til (S1) og oplevelser af (S2) borgersamlingen som metode, samt forløbets proces og facilitering.

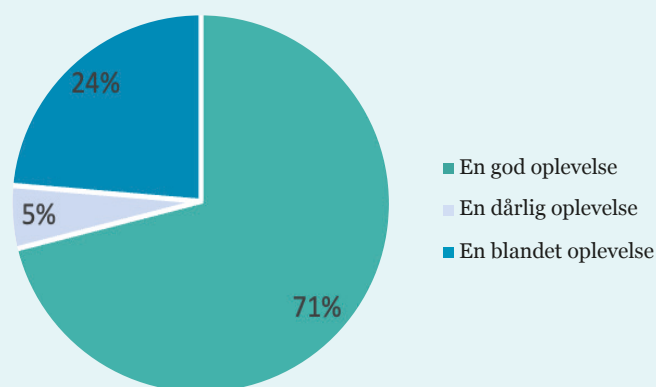
Borgersamlingen samlede 36 borgere fra Albertslund, med formålet om så vidt muligt at repræsentere byens eksisterende demografi. Selvom S1 og S2 ikke spurgte direkte ind til medlemmernes holdning og oplevelse af udvælgelsesmetoden, kan man ud fra besvarelsesne af S1 såvel som S2 se en tydelig værdi af den randomiserede udvælgelse⁷. Medlemmerne peger blandt andet på, at det brede udsnit af borgere har tilføjet nuancer til samtalen, der ville være svære at få frem med deltagere inden for samme interessefelt. Som en udtrykker det:

”Jeg blev meget rørt over at møde alle de andre albertslundere, der jo var udvalgt repræsentativt. Forskellig uddannelse, kulturel baggrund og sådan noget. At møde nogle ret forskellige typer af mennesker, men som alle sammen har det til fælles at vi gerne vil arbejde for, at gøre Albertslund til et godt sted at bo.”

Medlemmerne blev blandt andet bedt om at forholde sig til deres oplevelse af at deltage i borgersamlingen samt at vurdere processen og tidsforbruget. Knap 43 % vurderede at tiden på møderne blev brugt hensigtsmæssigt. Samtidig mente godt 38 % at tiden kunne have været brugt bedre. Mange medlemmer gav i den forbindelse udtryk for en oplevelse af tidsknaphed gennem hele processen. Den oplevede manglende tid påvirkede muligheden for fordybelse, dialog og forberedelse og i sidste ende oplevelsen af at blive helt færdig med anbefalingerne⁸.

Oplevelsen af manglende tid er reel for de, der har haft den. Det er svært at pege konkret på én samlet forklaring, men det er nærliggende at fremhæve situationen med COVID-19, som afstedkom en delvis digitalisering af processen og dermed en fragmentering

af gruppearbejdet. Det skabte behov for strammere styring for at sikre en fælles fremadskridende proces – desværre på bekostning af tiden til dialog. Med det sagt blev der i borgersamlingen afholdt i alt seks møder af 4 timers varighed. Set ud fra OECDs anbefalinger til deliberativ borgerinvolvering lever borgersamlingen om fremtidens Albertslund op til tidskravene for denne type borgerinvolveringsproces⁹. Til det kan der tilføjes, at der ses en generel tilfredshed med anbefalingerne, hvilket kan pege på, at borgersamlingen trods alt har haft tid nok til arbejdet. Som tidligere nævnt vurderede langt hovedparten af medlemmerne borgersamlingen som en god oplevelse – 15 respondenter (71 %) vurderede borgersamlingen som en god oplevelse, fem respondenter (24 %) som en blandet oplevelse, mens kun én respondent (5 %) vurderede processen som en dårlig oplevelse.

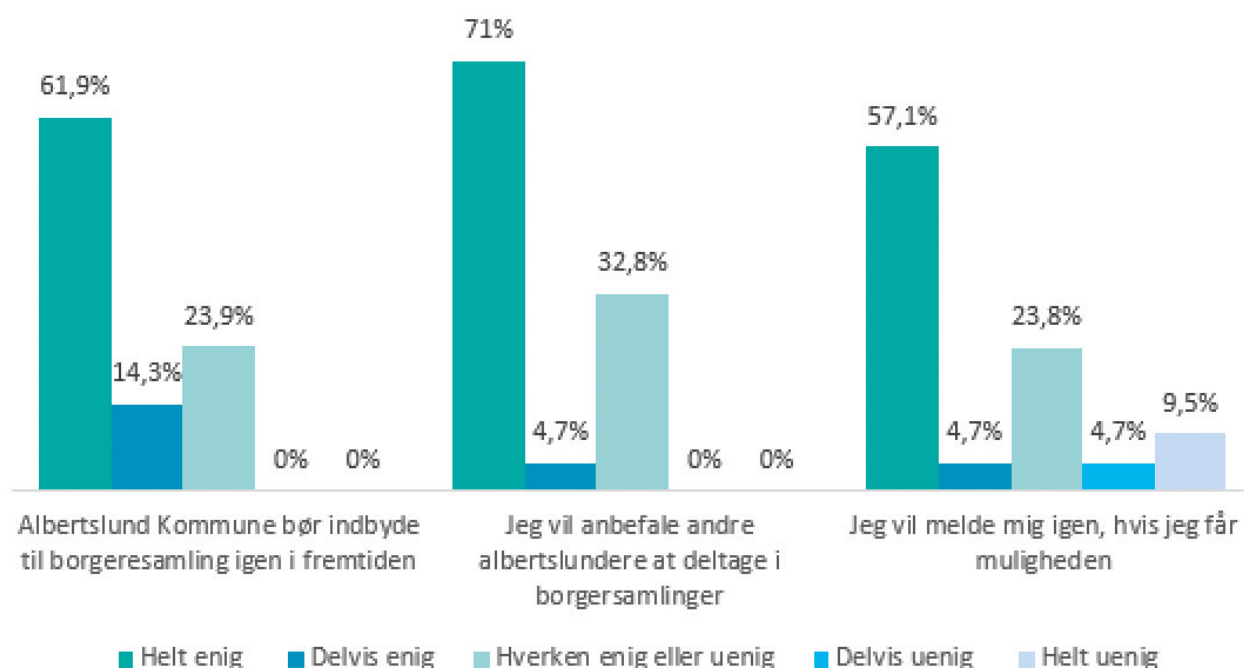
Figur 5. Svar i S2 på spørgsmålet: ”Hvordan har det været for dig at deltage i borgersamlingen?”. N=21.

Af figur 6 fremgår det, at 16 respondenter (76 %) erklærer sig helt eller delvist enige i, at Albertslund Kommune bør indbyde til borgersamling igen i fremtiden. Fem respondenter (24 %) var hverken enige i eller uenige. Ingen respondenter var delvist eller helt uenige. Samtidig vil omtrent 3 ud af 4 anbefale andre borgere at deltage, og kun tre respondenter (14,3 %) svarer, at de er delvist eller helt uenige i at ville melde sig igen, hvis muligheden skulle byde sig.

⁷ Se f.eks. side 18ff. i bilag 2

⁸ Se side 18 og 19 i bilag 2

⁹ OECD 2020, *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions - Catching the Deliberative Wave*

Figur 6. Svar i S2 på spørgsmål om borgernes syn på metoden, om de ville anbefale andre at deltage og deres tilbøjelighed til at melde sig på ny. N=21.

5.2. Ekspertgruppens perspektiv

Ekspertgruppen ser anbefalingerne som et afbalanceret, konstruktivt og realiserbart resultat af borgersamlingsmetoden. De bemærker desuden at det er en metode, der har fordret en langt mere dybdegående

samtale sammenlignet med andre inddragelsesprocesser. De tilsammen 1300 timer som borgersamlingsmedlemmer har lagt i arbejdet skinner tydeligt igennem i anbefalingerne.

6. Konklusion og afrunding

Samlet set peger evalueringens resultater på en proces, der af både medlemmer og ekspertgruppe blev opfattet som værdifuld og meningsgivende.

Borgersamlingens anbefalinger er bredt favnende fælles forslag fra medlemmerne, der som indspil til kommunalbestyrelsens beslutningsgrundlag kan bidrage til en sammenhængende plan for udviklingen af byen.

Den borgerskole, ekspertgruppen ser i borgersamlingen, kan spores i medlemmernes evaluering. Medlemmernes demokratiske selvtillid og forståelse for den komplekse problemstilling ser ud til at være ble-

vet øget. Flere medlemmer bemærker, at borgersamlingen har været med til at give dem et større indblik i og mod på at deltage i det lokale demokrati i fremtiden. Dermed tyder det på, at borgersamlingen har haft en mobiliserende kraft for deltagelse i det demokratiske liv.

Med understregning af det afgørende ved kommunalbestyrelsen og forvaltningens evne til at gribe anbefalingerne, udtrykker medlemmerne glæde ved, at de med borgersamlingen er blevet givet en særlig mulighed for at engagere sig og blive hørt af politikere såvel som Albertslunds kommunes medarbejdere. Som et medlem udtrykker det:

"Siden 1970 har jeg deltaget i alt, hvad der har været muligt at deltage i som borger ... Denne borgersamling har været helt særlig, fordi vi var udtrukket 36 borgere ud af mange hundrede og sat sammen på tværs af alder, boform, erhverv osv. Det har overgået mine forventninger."